ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 10ης Οκτωβρίου 1978 *

Στην υπόθεση 3/78,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Arrondissementsrechtbank te Rotterdam (του Ρόττερνταμ) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στα πλαίσια της δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Centrafarm BV, Ρόττερνταμ,

και

American Home Products Corporation, Νέα Υόρκη,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 36 της εν λόγω Συνθήκης,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, πρόεδρο, J. Mertens de Wilmars και A. J. Mackenzie Stuart, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco και A. Touffait, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. Capotorti
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

Απόφαση

(το μέρος που περιλαμβάνει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 1977, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Ιανουαρίου 1978, το ARRONDISSEMENTSRECHTBANK του Ρόττερνταμ υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 36 της ίδιας Συνθήκης.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ δύο επιχειρήσεων που ασχολούνται με φαρμακευτικά προϊόντα, από τις οποίες η μια, η AMERICAN HOME PRODUCTS CORPORATION (εφεξής: AHPC) είναι δικαιούχος, σε διάφορα κράτη μέλη, διαφορετικών σημάτων για το ίδιο προϊόν, ενώ η άλλη επιχείρηση, η CENTRAFARM BV, εισήγαγε το προϊόν αυτό, που είχε διατεθεί στο εμπόριο με το καταχωρισμένο στο κράτος καταγωγής σήμα, εξάλειψε το εν λόγω σήμα, έθεσε στο προϊόν το σήμα που είναι καταχωρισμένο για το ίδιο προϊόν στο κράτος εισαγωγής, και διέθεσε έτσι το εν λόγω προϊόν στην αγορά αυτού του κράτους, χωρίς τη συναίνεση του δικαιούχου.

3 Από τα ερωτήματα που υπέβαλε το ARRONDISSEMENTSRECHTBANK προκύπτει ότι η νομοθεσία περί σημάτων του κράτους εισαγωγής παρέχει στο δικαιούχο το δικαίωμα να εναντιωθεί στη θέση σε κυκλοφορία από άλλους, μέσα στο κράτος αυτό, εμπορευμάτων που φέρουν το σήμα του οποίου αυτός είναι δικαιούχος.

4 Με Διάταξη της 2ας Αυγούστου 1977, ο πρόεδρος του ίδιου δικαστηρίου, κρίνοντας επί της αιτήσεως της AHPC περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, απαγόρευσε πράγματι στη CENTRAFARM να παραβιάζει τα δικαιώματα της AHPC επί του εν λόγω σήματος.

5 Σύμφωνα με τη διατύπωσή τους, τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν ένα και το αυτό εμπόρευμα, παρά ορισμένες ελαφρές διαφορές που μπορούν να υπάρχουν στο προϊόν, καθώς πωλείται αντίστοιχα υπό το ένα ή το άλλο σήμα· επομένως, το Δικαστήριο δεν καλείται να κρίνει επί της περιπτώσεως κατά την οποία τα δύο σήματα θα χρησιμοποιούνταν για δυο προϊόντα που το καθένα θα είχε τα δικά του χαρακτηριστικά.

Επί του πρώτου ερωτήματος

6 Με το πρώτο ερώτημα ερωτάται αν, υπό τις δεδομένες περιστάσεις, οι κανόνες της Συνθήκης, ιδίως δε το άρθρο 36, εμποδίζουν το δικαιούχο του σήματος να κάμει χρήση του δικαιώματος που του παρέχει το εθνικό δίκαιο.

7 Δυνάμει των διατάξεων της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, και ειδικότερα του άρθρου 30, απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών και κάθε μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος.

8 Πάντως, κατά το άρθρο 36, οι διατάξεις αυτές δεν εμποδίζουν απαγορεύσεις ή περιορισμούς εισαγωγών που δικαιολογούνται από λόγους προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.

9 Από αυτό το ίδιο άρθρο, ιδίως δε από το δεύτερο εδάφιο, καθώς και από τα συμφραζόμενα, προκύπτει ότι, ναι μεν η Συνθήκη δεν θίγει την ύπαρξη των δικαιωμάτων που αναγνωρίζει η νομοθεσία κράτους μέλους σε θέματα βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας, η άσκηση όμως αυτών των δικαιωμάτων μπορεί, ανάλογα με τις περιστάσεις, να περιοριστεί από τις απαγορεύσεις της Συνθήκης.

10 Το άρθρο 36, καθόσον περιέχει εξαίρεση από μια από τις θεμελιώδεις αρχές της κοινής αγοράς, δεν επιτρέπει πράγματι παρεκκλίσεις από την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων παρά μόνο στο μέτρο που οι παρεκκλίσεις αυτές δικαιολογούνται από την προστασία των δικαιωμάτων που αποτελούν τον ειδικό σκοπό της εν λόγω ιδιοκτησίας.

11 Ο ειδικός σκοπός του δικαιώματος επί του σήματος είναι ιδίως η εξασφάλιση στο δικαιούχο του αποκλειστικού δικαιώματος χρήσεως του σήματος, για να θέτει πρώτος σε κυκλοφορία το προϊόν και έτσι να το προστατεύει από τους ανταγωνιστές που θα ήθελαν να καταχραστούν τη θέση και τη φήμη του σήματος, πωλώντας προϊόντα τα οποία φέρουν παράνομα το σήμα αυτό.

12 Για τον προσδιορισμό, σε εξαιρετικές περιστάσεις, του ακριβούς περιεχομένου του αποκλειστικού αυτού δικαιώματος που αναγνωρίζεται στο δικαιούχο του σήματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ουσιώδης λειτουργία του σήματος, η οποία συνίσταται στο να εξασφαλίζει την ταυτότητα καταγωγής του φέροντος το σήμα προϊόντος στον καταναλωτή ή σ' αυτόν που το χρησιμοποιεί τελικά.

13 Η εγγύηση αυτή της προελεύσεως σημαίνει ότι μόνον ο δικαιούχος μπορεί να εξατομικεύσει το προϊόν επιθέτοντας το σήμα.

14 Η εγγύηση της προελεύσεως θα διακινδύνευε πράγματι, αν επιτρεπόταν σε τρίτο να επιθέσει το σήμα στο προϊόν, ακόμα και στο γνήσιο.

15 Επομένως, συμβιβάζεται με την ουσιώδη λειτουργία του σήματος, ακόμα και στην περίπτωση που ο κατασκευαστής ή ο έμπορος είναι δικαιούχος δύο διαφορετικών σημάτων για το ίδιο προϊόν, το ότι οι εθνικές νομοθεσίες δεν επιτρέπουν σε μη εξουσιοδοτημένους να σφετερίζονται την ευχέρεια να επιθέτουν το τάδε ή δείνα σήμα σε οποιοδήποτε τμήμα της παραγωγής ή να αλλάζουν τα σήματα που επέθεσε ο δικαιούχος σε διάφορα τμήματα της παραγωγής.

16 Η εγγύηση της προελεύσεως του προϊόντος απαιτεί να προστατεύεται το αποκλειστικό δικαίωμα του δικαιούχου κατά τον ίδιο τρόπο όταν τα διάφορα τμήματα της παραγωγής, που φέρουν διαφορετικά σήματα, προέρχονται από δύο διαφορετικά κράτη μέλη.

17 Το δικαίωμα που αναγνωρίζεται στο δικαιούχο του σήματος να εναντιώνεται σε κάθε μη εγκεκριμένη από αυτόν επίθεση του σήματος στο προϊόν του τονίζει τον ειδικό σκοπό του δικαιώματος επί του σήματος.

18 Συνεπώς δικαιολογείται κατά τους όρους του πρώτου εδαφίου του άρθρου 36 η αναγνώριση στο δικαιούχο σήματος, που προστατεύεται σ' ένα κράτος μέλος, του δικαιώματος να εναντιώνεται στο να διατίθεται στην αγορά από τρίτους σ' αυτό το κράτος μέλος προϊόν με το εν λόγω σήμα, ακόμα και αν το προϊόν αυτό είχε προηγουμένως διατεθεί νόμιμα στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος με άλλο σήμα, που κατέχει στο κράτος αυτό ο ίδιος δικαιούχος.

19 Θα πρέπει, πάντως, να εξεταστεί ακόμα κατά πόσο η άσκηση τέτοιου δικαιώματος μπορεί να αποτελέσει «συγκεκαλυμμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών» κατά την έννοια του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 36.

20 Σχετικά πρέπει να παρατηρηθεί ότι μπορεί να είναι θεμιτό για τον κατασκευαστή ενός προϊόντος να χρησιμοποιεί σε διάφορα κράτη μέλη διαφορετικά σήματα για το ίδιο προϊόν.

21 Μια τέτοια πρακτική μπορεί ωστόσο να ακολουθηθεί από το δικαιούχο των σημάτων στο πλαίσιο συστήματος εμπορίας που αποβλέπει στην τεχνητή κατανομή των αγορών.

22 Σε μια τέτοια περίπτωση, η εναντίωση του δικαιούχου, στη χρησιμοποίηση από τρίτους του σήματος χωρίς τη συναίνεσή του θα συνιστούσε συγκεκαλυμμένο περιορισμό στο ενδοκοινοτικό εμπόριο κατά την έννοια της προαναφερθείσας διατάξης.

23 Στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να κρίνει, σε κάθε ειδική περίπτωση, κατά πόσο η συνισταμένη σε χρησιμοποίηση διαφορετικών σημάτων για το ίδιο προϊόν πρακτική ακολουθείται από το δικαιούχο προς το σκοπό κατανομής των αγορών.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

24 Με το δεύτερο ερώτημα ερωτάται κατά πόσο έχει σημασία για την απάντηση που πρέπει να δοθεί στο πρώτο ερώτημα το αν στο κράτος μέλος εισαγωγής υφίσταται ή όχι ρύθμιση περί φαρμακευτικών προϊόντων, επιτρέπουσα την εισαγωγή φαρμακευτικού προϊόντος από άλλο κράτος μέλος υπό σήμα διαφορετικό από εκείνο που έχει καταχωριστεί στο τελευταίο κράτος.

25 Μια τέτοια κανονιστική ρύθμιση, που επιδιώκει αντικειμενικούς σκοπούς σχετικούς με την προστασία της δημόσιας υγείας, αφορά τις ονομασίες υπό τις οποίες τα φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα μπορούν να διατεθούν στην αγορά.

26 Πρέπει επομένως να συναχθεί ότι αυτή η ρύθμιση δεν έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση του δικαίου περί σημάτων.

27 Από αυτό έπεται ότι ο εισαγωγέας ενός φαρμακευτικού προϊόντος δεν μπορεί να βρει, στο πλαίσιο της ευχέρειας που του παρέχει μια τέτοια ρύθμιση, καμιά δικαιολογία για να αποφύγει τις υποχρεώσεις που του επιβάλλει ο σεβασμός των σημάτων, των οποίων είναι δικαιούχος ο κατασκευαστής του προϊόντος.

28 Στο δεύτερο ερώτημα πρέπει επομένως να δοθεί η απάντηση ότι η ύπαρξη κανονιστικής ρυθμίσεως για τις ονομασίες με τις οποίες διατίθενται στην αγορά τα φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα στερείται σημασίας για την απάντηση που πρέπει να δοθεί στο πρώτο ερώτημα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υποβλήθηκαν από το ARRONDISSEMENTSRECHTBANK te Rotterdam με την απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 1977, αποφαίνεται:

1) α) Κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου του άρθρου 36 της Συνθήκης ΕΟΚ δικαιολογείται η εναντίωση δικαιούχου σήματος που προστατεύεται σ' ένα κράτος μέλος στο να διατίθεται στην αγορά προϊόν από τρίτο πρόσωπο με το ίδιο σήμα, ακόμα και αν το προϊόν αυτό έχει προηγουμένως διατεθεί νόμιμα στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος με άλλο σήμα που κατέχει στο κράτος αυτό ο ίδιος δικαιούχος.

β) πάντως, μια τέτοια εναντίωση μπορεί να αποτελέσει συγκεκαλυμμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, κατά την έννοια του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 36 της Συνθήκης, αν αποδειχθεί ότι ο δικαιούχος έχει ακολουθήσει την πρακτική διαφορετικών σημάτων για το ίδιο προϊόν, χρησιμοποιώντας την προς το σκοπό τεχνητής κατανομής των αγορών.

2) Οι διατάξεις για τις ονομασίες με τις οποίες διατίθενται στην αγορά τα φαρμακευτικά ιδιοσκευάσματα στερούνται σημασίας για την πιο πάνω απάντηση.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner

Pescatore Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Οκτωβρίου 1978.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher